

מכל העולם וכל דעתו נתונה למלחמה.

וזוהי עבודת הימים הק' האלו חודש אלול, כי תצא למלחמה על אויביך, שתצא מכל הענינים רק למלחמה על אויביך, שיהודי יתנער מכל עניני עוה"ז, ויתחזק במדת הבטחון, כמו שאמר דוד המלך (תהלים כז) ה' מעוז חיי ממי אפחד. דוד המלך שהחזיק עצמו כה שפל ונבוזה ואמר על עצמו ואנכי תולעת ולא איש, הרי כאשר ה' מעוז חיי ממי אפחד, שזה בכח ובזכות שהוא מעוז חיי. וזה שייך אפילו בימי הדין, שאם יהודי צריך להרגיש את כל תומר הענין של יום הדין, אך יחד עם זאת עליו לבטוח בהש"ת, וכדאיתא מהרה"ק המגיד מקוונ"ץ ז"ל שאסור לחשוב ביום הדין מחשבות שאינן טובות שמה יהיה ח"ו לא טוב, אלא יתחזק בבטחון כי ה' אלקיכם ההולך עמכם להלחם עם אויביכם להושיע אתכם. וכמאמר רבוה"ק זי"ע, ה' איש מלחמה, הקב"ה נמצא עם איש יהודי הנלחם במלחמה. עיקר העבודה של יהודי היא כי תצא למלחמה על אויביך, וכאשר מקיים זאת מובטח לו כי ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים.

מצרים, שלכאורה מה ענין יצי"מ לכאן. אלא כי במצרים היו ישראל משוקעים במ"ט שערי טומאה, ובתוך המצב השפל הזה בחר בהם הקב"ה להיות לו לעם סגולה, שזה יסוד הבטחון של ישראל בהקב"ה בכל עת צרה שיודעים כי בנים אתם לה' אלקיכם בכל המצבים, לכן הזכיר כאן לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים. ולא רק בעת מלחמה אלא בכל עתות צרה שעוברים על יהודי כח הבטחון עומד לו להוושע בכל מצביו ובכל עניניו.

וכללים אלו שכתב הרמב"ם על המלחמה הכללית אמורים גם בנוגע למלחמת היצר, המלחמה כנגד האויב הפנימי, שמאחר שיכנס בקשרי המלחמה לא יחשוב לא באשתו ולא בבניו אלא ימחה זכרונם מלבו ויפנה מכל דבר למלחמה, היינו שיפנה לבו מכל עניני עוה"ז, וכדכ' כי תצא למלחמה על אויביך, שתצא מכל עניני עוה"ז וכל מעייניך יהיו נתונים אך ורק למלחמה על אויביך. ואלו הם התנאים לנצח במלחמה, הבטחון, כידוע שרוח החיילים הלוחמים היא התנאי לנצחון במלחמה, וההתמסרות, ששוכח

כי תצא

כי תצא למלחמה על אויביך

תצא למלחמה, שהיל"ל כי תלחם באויביך. וכן י"ל מד"כ על אויביך ולא כתיב על אויב, שמשמע שמדבר על האויב הידוע. כן צ"ב אומרו ונתנו ה' אלקיך בידך מה ענינו לפרשת יפ"ת, שלצורך הענין

א.

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שביו. המפרשים עמדו על הלשון כי

היה די באומרו כי תצא למלחמה על אויביך ושבתו שבו.

והענין. דהנה בפרשיות אלו שקורין בחודש אלול נאמר ג"פ כי תצא למלחמה, פרשת כי תצא למלחמה על אויביך וראית סוס ורכב וגו', בסוף פר' שופטים, וכאן כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלקיך בידך, ולהלן כי תצא מתנה על אויביך, והוא כדאיתא בזה"ק ובספה"ק שמרומז בזה על המלחמה הנצחית שיש ליהודי עם אויבו בנפש הוא היצה"ר. ובחודש זה של ימי התשובה על יהודי לדעת שכל מציאותו עלי אדמות היא למלחמה על אויביך, ועל זה נאמר כי תצא, מדבר על ירידת האדם לעוה"ז, שהנשמה יורדת ממקום גבוה מעולם הנשמות אל מקום נמוך עולם התלאות והתאוות, ואמרה תורה כי תצא, שמיד עם יציאת הנשמה מהעולמות העליונים לעוה"ז, המטרה למלחמה על אויביך, שצריך מיד לפתוח במלחמה שלמענה ירד לעוה"ז, בכדי להשיג יעודו ותפקידו בעולמו. כל ירידתו של יהודי לעוה"ז היא בכדי למלא שליחות עליונה שהטיל עליו הקב"ה, שכל הבריאה וכל יצורי קדם בראם הקב"ה לצורך שליחות עליונה, ובמיוחד יהודי אשר יעודו הוא לעברך בברית ה' אלקיך ובאלתו ירד לעולם עם שליחות עליונה, למלחמה על אויביך, וזו כל תכלית חייו עלי אדמות. וכמאמר מרן אדמו"ר בב"א זי"ע עה"פ (בראשית מה) ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלקים, שיהודי צריך לומר לכל עניני עוה"ז תאוותיו ותשוקותיו, לא אתם שלחתם אותי הנה, לא למענכם ירדתי לעוה"ז, כי האלקים, כל ירידתי לעוה"ז היא למען אלקותו ית'. וכמש"כ הרה"ק בעל נועם אלימלך בצעטיל קטן, שהאדם לא נברא בעולם רק לשבר את הטבע. ומרן הס"ק מסלונים זי"ע אמר שיום שיהודי לא עשה בו מאומה להכעיס את יצה"ר אינו נחשב ליום בחיים, שהרי לא פעל מאומה ביום הזה, והיינו לפי שכל מטרת ירידתו לעולם היא לצורך השליחות העליונה של המלחמה על אויביך, ואם לא עשה כלום בנוגע למלחמת היצר הרי לא פעל מאומה ביום זה.

ועל זה נאמר על אויביך, פי' האויב המיוחד

שלך, כמו שאמרו רבותה"ק זי"ע כי לכל אדם יש תפקיד מיוחד שצריך למלאו, ולשם כך בא לעולם. והאות לדעת מהו תפקידו המיוחד הוא כשרואה הדבר בו מתגבר עליו היצה"ר ביותר בכחות על טבעיים, הרי שזה אויבו המיוחד וזוהי הנקודה שתפקידו לתקנה. וכנגדה צריכה להיות מכוונת בעיקר המלחמה, וכמאמר הרה"ק מקאליסק זי"ע שגם היודעים איך לירות במלחמה צריכים לדעת לקלוע, שישנם היורים הנה והנה ואינם קולעים למטרה ומכובזים כדוריהם לשוא. על האדם לרכז כל כחותיו בנקודה בה מתגבר עליו היצה"ר ביותר, וכמאמר רבוה"ק שיתכן שיהודי יעסוק כל ימיו בתורה ועבודה, ובבואו לעולם העליון ישאלוהו מה פעלת בעולם, שאת עיקר תפקידו שלמענו נשלח לעולם לא תיקן. ועל הנקודה הזאת שבה הוא עיקר תפקידו בעולמו נאמר כי תצא למלחמה על אויביך, וכדאי' בספה"ק שא"א לכבוש את האויב המיוחד של האדם רק ע"י מסירות נפש, ע"ד היוצאים למלחמה שיוצאים על מנת למסור את נפשם, כמ"כ במלחמת היצר, במלחמה על אויביך, שהיא הנקודה המיוחדת הזאת שצריך לתקן, צריך לצאת למלחמה עליה במסירות נפש.

והשליחות של יהודי בעולם היא לאו דוקא בעניני איסור, אלא גם בדברים המותרים, וכמש"כ רש"י בענינינו, במלחמת הרשות הכתוב מדבר, ופירשו צדיקים דהיינו המלחמה בעניני רשות והיתר, כי השליחות העליונה היא אפילו במותר. וכמ"ש הרה"ק ר' מנדל מויטעבסק זי"ע בפרי הארץ שכל הנאה גשמית אפילו בדברים המותרים שיהודי נהנה היא נרגן מפריד אלוף, כי כל דבר גשמי אף המותר אם אינו עושהו לשם מצוה הר"ז בכלל אשר שנא ה' אלקיך שהוא שנאוי מאד בעיני השי"ת, וע"כ הוא מפריד בין יהודי להשי"ת. ואיתא בתורת אבות על מש"נ היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים אם כבנים אם כעבדים, שע"ז גופא יש משפט ודין בראש השנה, באיזה אופן עובד יהודי להשי"ת, אם כבנים כבן שכל תפצו לעשות נחת רוח לאביו, או כעבדים שעובדים רק מיראה. ואמנם מי שהוא בבחי'

ותפתח במלחמה, או ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שביו, כי ה' עם איש מלחמה. וזה מה דמצינו במלחמת עמלק שהיו לו גם נצחונות גדולים, כי שם היה ויבא עמלק, שהוא בא ראשון ולא יצאו נגדו תחילה. כי אם היצה"ר בא ראשון ומשתלט על האדם אז קשה לעמוד כנגדו, וכמאחז"ל (סוטה ג.) אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנסה בו רוח שטות. אך כי תצא למלחמה על אויביך, ונתנו ה' אלקיך בידך, אם יהודי יוצא ראשון למלחמה, בידיעה שעל כל צעד ושעל צריכה להיות הכרות מלחמה על הצר הצורך, או ונתנו ה' אלקיך בידך. אבל אם אינו עושה מאומה עד אשר ויבא עמלק, או וילחם עם ישראל ברפידים, ברפיון ידים. ההתחלה אצל יהודי לתשובה ולכל עניני עבודה, כי תצא למלחמה, שאתה תפתח במלחמה, כי אם תמתין עד אשר יבא עמלק וכבר נכנסה הרוח שטות שוב לא תוכל לשלוט. רק כי תצא למלחמה על אויביך אז ונתנו ה' אלקיך בידך.

וראית בשביה אשת יפת תואר וגו'. כאן מלמדת התורה עוד, שגם אם יהודי ניצח את היצה"ר בקרב הראשון לכל יחשוב שמעתה הוא כבר בטוח בנצחונותיו, אלא גם לאחר שנתנו ה' אלקיך בידך נותנים לו עוד נסיון, כמש"נ בהמשך וראית בשביה אשת יפת תואר וכל הפרשה, שאחרי שניצח בנסיון אחד נותנים לו נסיון שני. וכדאיאת במאור עיניים (פר' וארא) על מאחז"ל עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו, דכמ"כ כל יהודי צריך לעבור בימי חייו עשרה נסיונות. שכל חייו של יהודי רצופים נסיונות החיים, וע"ז נאמר כי תצא, שתדע שכל חייך בעולם הם למלחמה על אויביך, שיהודי עובר תמיד נסיונות, וזוהי המטרה שלמענה ירד לעולם. והקב"ה עוזר ליהודי, כשהוא זוכר שיש לו שליחות עליונה או מובטחת לו הצלחה עליונה, ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שביו.

והתנאי הראשון ביציאה למלחמה הוא האמונה בנצחון הסופי, שזוהו מד"כ בפר' שופטים כי תצא למלחמה על אויביך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך המעלך מארץ

בן אין נפק"מ אצלו אם זה איסור או היתר, שאינו עושה אפילו דברים המותרים שהם בבחי' מפריד אלוף, ומכריז מלחמה על ענינים אלו, בידועו ששליחותו בעולם היא להלחם ביצרו בהיתר כבאיסור.

וזהו אומרו כי תצא למלחמה, שתדע כי מעת יציאתך לעולם מוטלת עליך שליחות עליונה למלחמה על אויביך שעבורה באת לעולם, ובכל ענין שבא לפניו צריך יהודי לדעת תפקידו שהוא למלחמה על אויביך. ובראש השנה שכל הבריאה עומדת למשפט ודנים כל יצורי קדם האם יש עוד צורך בקיומם אם לאו, הרי על יהודי במיוחד המשפט כפול, הן הדין בתוך כללות הבריאה, אם מתמלאת על ידו הכוונה העליונה בבריאתו, ונוסף לזה הדין הפרטי שדנים אותו בתור בעל בחירה האם הוא בוחר ועושה כרצון ה' למלא שליחותו עלי אדמות.

ועוד מרומז באומרו כי תצא, שהיוצא למלחמה הזאת עליו לצאת מעצמו לגמרי, היינו שיצא מכל מציאותו וישתחרר מטבעיותו ומכל תכונות נפשו, כל' הרמב"ם (הל' מלכים פ"ז הט"ו) על היוצא למלחמה, שישים נפשו בכפו ולא יירא ולא יפחד ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו אלא ימחה זכרונם מלבו ויפנה מכל דבר למלחמה. והוא הדין ביוצא למלחמת היצר, שצריך לצאת מכל מציאותו וטבעיותו ומכל תכונות נפשו. יש אנשים היוצאים למלחמה זו יחד עם טבעיותם ותכונות נפשם, שרוצים להכניע האויב בתוך המציאות שנמצאים בה. אך התורה מלמדת כי לנצח במלחמה זו אי אפשר רק ע"י כי תצא, שיצא לגמרי מכל מציאותו, ע"י שישים נפשו בכפו ויפנה מכל דבר למלחמה כל' הרמב"ם.

עוד יש לפרש אומרו כי תצא, כי הכלל הראשון במלחמה הוא שלא תמתין עד שהוא יתקיף אותך בבחי' פחו עליו יצרו, אלא תקדים ותצא אתה למלחמה עליו. וכמאמר רבוה"ק, ה' איש מלחמה, הקב"ה הוא עם איש יהודי היוצא למלחמה עם היצה"ר. וזה שכתבה התורה, כי תצא למלחמה על אויביך, או אז ונתנו ה' אלקיך בידך, אם אתה תקדים

שלוה צריך מסי"נ בכחות על טבעיים, ורק אז ונתנו ה' אלקיך בידך, כי להשיג נצחונות וכיבוש האויב שייך רק ע"י מסי"נ.

ב.

וכאמור התורה הק' אומרת שהתנאי לונתנו ה' אלקיך בידך הוא כי תצא למלחמה, שתקדים אתה ותצא למלחמה על היצה"ר קודם שהוא בא אליך, והוא בכלל מאמרם ז"ל (ברכות ה.) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע. כי בשעה שהיצה"ר כבר התקיף את האדם נאבד ממנו ישוב הדעת ונכנסה בו רוח שטות, ואין לו כח להשיב מלחמה שעה. וי"ל האיך ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר, ובמה יצא הוא תחילה למלחמה על אויבך, ע"פ דברי רש"י הנז' שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר, ומרומז למלחמת היצר בעניני רשות והיתר. וכנז' שכל הנאה גשמית גורמת פירוד בדביקות של יהודי להשי"ת. תכלית כל הבריאה היא שיהודי יהיה דבוק בה', וההנאה של היתר עושה פירוד בינו להשי"ת. ומה"ט תופס ענין קדושים תהיו מקום גדול ביותר בתוה"ק, וכן בדבר ה' קודם קבלת התורה נאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, כי זה היעוד של יהודי להיות גוי קדוש, שאז הוא יותר חזק מהיצה"ר. וזהו פי' לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר, היינו בעניני היתר, קודם שבא היצה"ר לפתותו לאיסור, שעניני היתר עדיין אינם בתחום היצה"ר, שאין בהם איסור אלא שגורמים פירוד בין יהודי להשי"ת. וע"ז נאמר כי תצא למלחמה, שתפתח אתה במלחמה בעניני רשות והיתר, ואז ונתנו ה' אלקיך בידך, כי עי"ז הוא נהיה דבוק בהשי"ת ואין ליצה"ר שלטון עליו. וזו העצה היחידה נגד היצה"ר, שיהודי יהיה דבוק בה'.

עוד י"ל במאמר לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצר הרע, שנאמר על העתים הנעלים של הימים הקדושים וימים הנוראים, בהם איש יהודי משתחרר קימעה משלטון היצר, ואז תפקידו להרגיז יצר טוב

מצרים, ואי' בתורת אבות, ר"ל כשתצא להלחם עם היצר, וראית סוס ורכב, הם הס"מ וכל כת דיליה, עם רב ממך, שתראה עם רב מהחיצונים שהם ממך, שנולדו מחטאיך רח"ל, לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך המעלך מארמ"צ, היינו כשם שבהיותך שקוע במ"ט שערי טומאה במצרים, עם כל זה הוציאתך השי"ת משם והביא אותך אליו להיות לו לעם סגולה. והיינו שעליו לדעת ולהאמין שכתו של יהודי חזק יותר מכל אויב שהוא, ובשעה שהיצה"ר מעמיד נגדו את כל מרכבת הקליפה סוס ורכב עם רב ממך, אזי תפקידו להאמין שכל אלו לא יוכלו להכניעו, והנצחון הוא בידו שהבא לטהר מסייעין אותו, כיון שאין כח בעולם יותר חזק מכתו של יהודי. ועל זה נאמר והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש כההן ודבר אל העם ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם כי ה' אלקיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם. אמונה זו שוודאי ינצח היא היסוד הראשון, שרק בכחה שייך לנצח במלחמה. וע"כ איש הירא ורך הלבב, שאין לו האמונה הזאת, ילך וישוב לביתו. אמנם אם תצא למלחמה מתוך האמונה בנצחון, אזי ונתנו ה' אלקיך בידך.

וע"כ קוראים פרשיות אלו תמיד בחדש אלול, שהוא קודם התחדשות שנה חדשה. היות וכל שנה היא יחידה בפני עצמה, שהיא התחדשות הבריאה, ולכל אדם יש את תפקידו המיוחד מה שצריך לתקן בהתחדשות הבריאה של שנה זו. וזה מרומז בפרשה זו, כי תצא למלחמה על אויבך, כי תצא, היינו בצאתך מהשנה שעברה לקראת השנה החדשה, למלחמה על אויבך, שצריך לפתוח במלחמה על אויבו המיוחד נקודת הרע שבקרבו. וכמ"כ מרומז בכי תצא למלחמה, שיהודי צריך להתגייס לצבא ה' ולהתמסר לגמרי למלחמה, שעיקר תפקידו של יהודי לקראת השנה החדשה הוא לשנות מציאותו וטבעיותו, שישנם כאלו שקודם הימים הנוראים עושים תשובה על חטאים פרטיים אלו או אחרים אך אינם משנים את מציאות חייהם, ועיקר העבודה והמלחמה היא לשנות את כל מציאותו וטבעיותו,